

Zřízení Zemské správní komise pro Království české v roce 1913 znamenalo důležitý milník ve vývoji monarchie, který byl v první řadě charakteristický odstraněním zemských ústavních orgánů státními a jejich nahrazení svérázným orgánem, jehož ustavení bylo možné obhajovat třeba tím, že odstraňované ústavní instituce neplnily své ústavní funkce. Tematiku převratných událostí v Českém království v letech 1913/1914 jsem se rozhodl nastínit z několika úhlů pohledu. K nim patří především vztah zavedení komise a reakce veřejnosti a potom dva důležité momenty činnosti zemské správní komise, což je sanace zemských financí a problematika učitelských platů. Důležitá je rovněž problematika dalších mimořádných opatření státu z počátku července 1914. Z důvodu zasazení celé situace do kontextu je třeba zmínit i hlavní zásady politického systému monarchie a politickohospodářský vývoj v Čechách, který předcházel zavedení komise. Tomuto vyhranění jsou poplatné i jednotlivé části práce, které se zabývají následujícími předměty: politickým systémem mocnářství, vývojem v Českém království v letech 1908-1913, dvěma pokusy o zavedení zemské správní komise, reakcí veřejnosti, snahou zemské správní komise a sanací zemských financí na podzim 1913, jednáním říšské rady v příslušném období, problematikou mimořádných přídavků pro učitele, úvěrovou politikou zemské správní komise v roce 1914, dalšími mimořádnými zásahy státu v roce 1914 a nakonec zhodnocením celé situace spolu se zmíněním politického vývoje v dalších vybraných korunních zemích. Z použité literatury je třeba na prvním místě připomenout mimořádně obsáhlé dílo K. Kazbundy "Otázka česko-německá v předvečer velké války" a v další řadě třeba důležitý článek K. Kučery "K pozadí příprav anenských patentů". Pramennou základnu představují fondy Zemský výbor 1874-1928, Zemský sněm a Rakouské ministerstvo vnitra, které jsou uloženy v Národním archivu.